

miš-evo novo ruho

Dragi čitatelji,

Miš je dobio novo ruho. Istina, *odijelo ne čini čovjeka*, pa tako ni šareni tisak časopis, ali da svak voli lijepu odoru, i to je istina. Obojeni Miš, to je ono iznenađenje nagoviješteno u uvodniku prošlog broja. Odlučite li javiti nam se nekim svojim prilogom, imajte na umu da su vam na raspolaganju i boje.

A koliko je boja u nekim situacijama važna vidimo i u prilogu naše vrijedne urednice Sandre Gračan, prilogu koji je teško i zamisliti u dvobojnog tisku. Riječ je o čuvenom problemu Teorije grafova – bojanju karata, poznatom kao *Problem četiri boje*. Članak je pisan popularnim stilom i cilj mu je, kao uostalom i drugim sličnim Sandrinim člancima objavljenima u Miš-u, dati kratak pregled jedne zanimljive i povijesno istaknute teme. Ovo je jedan od onih problema koji su malo izvan svijeta matematike, ali su ih matematičari prihvatili pod svoje i riješili. Kako je ono rekao Euler nakon što je riješio *problem Königsberških mostova*? Otprilike: *Zaista, ne znam objasniti kako probleme koji imaju*

malo veze s matematikom, matematičari rješavaju uspješnije nego drugi. Zahvaljujemo prof. dr. Mariju-Osvinu Pavčeviću na korisnim savjetima u pripremi ovog članka.

Prilog kolegice Dragice Golubić-Matijević iz Samobora o svećeniku Mihaelu Šilobodu Bolšiću, piscu prvog matematičkog udžbenika na hrvatskom jeziku, ogledni je primjer kako se i u nastavi matematike može obraditi zanimljiva tema vezana uz širu okolinu u kojoj škola djeluje. Sadržaji koji se pritom isprepliću nenametljivo ugrađuju matematiku u prirodni i društveni kontekst i poticajni su za učenje matematike.

Našem dragom profesoru, dr. Sibi Mardešiću čestitamo 80. rođendan. Tom prigodom priredili smo za ovaj broj Miš-a mali zapis o njemu, jednom od najvećih hrvatskih matematičara uopće. Uz fotografije u samom članku, nisam želio propustiti pokazati vam još jednu – fotografiju osnivačke skupštine Kluba studenata matematike i fizike, negdje 1966. ili 1967. godine. Na slici možete vidjeti neka poznata lica. Pogledajmo pozornost:

u prvom redu sjedi dr. Zlatko Janković, tada dekan PMF-a s tajnikom PMF-a, u drugom redu su dr. Sibe Mardešić i dr. Svetozar Kurepa te u pozadini dr. Pavle Papić, Elsa Vernić i dr. Katarina Kranjc.

U pisanju priloga o dr. Mardešiću imao sam pri ruci razgovor što ga je s profesorom vodio poznati američki topolog James Keesling s Matematičkog odjela *University of Florida*, a objavljen je u listopadu 1966. u časopisu *Topology and its Applications*. (<http://at.yorku.ca/t/o/p/c/09.htm>).

Tragajući za nekim detaljima o životu i djelu prof. dr. Sibe Mardešića, na Internetu sam naišao na zgodnu priču o jednoj kavani u ukrajinskom gradu Lvivu. Malu priču o toj kavani možete naći u ovom Miš-u. Hvala dr. Darku Žubriniću koji je svojim savjetima poboljšao tekst. Naime, dr. Žubrinić je svojedobno boravio u Lvivu pa sam ga stoga zamolio da pročita članak.

No kad je riječ o toj lvivskoj kavani, možda bi trebalo zabilježiti da smo i mi u Zagrebu svojedobno imali svoju matematičku kavanu. Zapravo, nije se radilo o kavani već o jednoj tipično zagrebačkoj gostionici. Ne znam točno od kada su u nju zalazili matematičari, ali znam da smo početkom 60-ih znali sate i sate provesti u legendarnoj "Plješivici", u prizemlju današnjeg Novinarskog doma. Tu su

studenti kratili vrijeme u *rupama* između predavanja ili neposredno prije ispita prolstavali bilješke s predavanja misleći kako će u zadnji tren nadoknaditi propušteno. I sad su mi pred očima konobari Ivica i Marko koji su imali toliko razumijevanja za naš boravak u toj gostionici, jer je bio vremenski obrnuto proporcionalan našem trošku. U "Plješivici" su zalazili i neki profesori, neki su čak bili abonenti, primjerice svima drag prof. Milenko Vučković ili poznati fizičar dr. Branimir Marković. *Plješivička knjiga* nije sačuvana jer nije nikada ni postojala. No kao što su u naletu novog doba stradala i mnoga druga slična mjesta, tako je i "Plješivica" ustupila prostor jednim dijelom nekoj parfumeriji, dočim je u drugom dijelu antikvarijat, što na neki način ipak simbolizira prošla vremena.

Ovaj broj Miš-a sadrži i druge vrijedne i zanimljive priloge. Dr. Zdravko Kurnik na svoj članak o provjeravanju znanja (Miš 40) nadovezuje ovaj novi – o ocjenjivanju. Ela Rac piše o mimoilaznim pravcima, a Šime Šuljić upozorava na novu inačicu popularne i omiljene *GeoGebre*. Konačno, vratila nam se i *Štreberica*.

Srdačno vaš

Pravin Dakić

